

LAUSUNTO

21.1.2022

Maa- ja metsätalousministeriö / kirjaamo@mmm.fi

MTK Keski-Pohjanmaan lausunto viitaten lausuntopyyntöön luonnoksesta lannoitelaiksi ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (VN/21657/2020).

MTK Keski-Pohjanmaa yhtyy lausunnossaa MTK:n esittämään lausuntoon, kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lisäksi seuraavaa:

Yleistä

Lannoitelain tärkein tehtävä on turvata tehokas lannoitteiden käyttö sekä jatkuvasti viljelytekniikan ja kasvinjalostuksen myötä kasvavan satopotentialin saavuttaminen. Samalla sen tulee varmistaa ympäristö hyvinvointi, mutta myös ruoantuotannon turvallisuus ja sitä kautta ihmistenkin hyvinvointi. Tämä on eduksi suomalaisen maatalouden maineelle.

Lakiluonnoksen esitykset kiertotalouden edistämiseksi ovat tervetulleita. Tärkeää on jättää mahdollisuudet tulevaisuuden mahdollisuuksille tuottaa maatilatasolla kiertolannoitteita ja energiaa yhtäaikaisesti.

Lannoiteraaka-aineiden puhtaus on tärkeä tavoite, ja siihen tulee pyrkiä. Se ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että Suomessa markkinoilla olevien lannoitteiden hintataso ei ole kilpailukykyinen EU:n hintatason kanssa. Tämä ei saa johtaa maatalojen kilpailukyvyyn heikentymiseen, tai edistää lannoitemarkkinan keskittymistä.

Luonnoksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

6 §. Fosforin käyttö

MTK Keski-Pohjanmaa näkee myös hyvänä asiana viher- ja ympäristörakentamisen fosforinkäytön säätelyn.

Maa- ja puutarhatalouden fosforinkäytön osalta lakiluonnos vaatii täsmennyksiä. Fosforin käytön enimmäismäärän tarkempi säätely asetustasolla on perusteltua, ja mahdollistaa joustavuuden maa- ja puutarhatalouden kehittyessä. Hyvin laadittu laki kestää aikaa, ja mahdollistaa uuden tutkimustiedon jalkauttamisen käytäntöön joustavasti asetustasolla.

On oikein, että fosforin käyttö tulee perustua kasvin tarpeeseen ja maan fosforipitoisuuteen. Lakiluonnoksen tulee kuitenkin mahdollistaa asetustasolla seuraavat asiat:

1. Korkeamman satopotentialin myötä korkeampi fosforin lannoitustarve, eli ns. satotasokorjauksen. Tämä on verrattavissa ympäristökorvauksen tämänhetkiseen saavutetun satomäärän perusteella korjattavaan fosforilannoituksen määrään.
2. Nykyisen ympäristökorvauksen mukainen *karjanlantapoikkeus*. Karjanlanta on monelle maatilalle ainoa fosforin lähde, ja poikkeuksen puuttuminen aiheuttaisi ylimääräisiä kustannusrasitteita. Siksi fosforin käyttöön on tässä oltava tarjolla joustoja.
3. Nykyisen ympäristökorvauksen mukainen *fosforintasaus*. Fosforintasaus, mahdollistaa maan fosforivaraston kasvattamisen ennen monivuotisten kasvien viljelyä. Tämä on erityisen tärkeää alueille, joilla monivuotisten rehunurmien määrä on suuri. Samalla tämä jättää mahdollisuuden riittävään fosforin käyttöön monivuotisten elintarvikekasvien perustamisvuonna.

Nykyiset fosforin käytön enimmäismäärät eivät sellaisenaan sovellu suoraan ympäristökorvauksesta lannoitelain alla oleviin asetuksiin. Peltojen fosforiluokat ovat heikentyneet etenkin tyydyttävä -luokasta alaspäin. Tämä on johtanut peltojen kasvukunnon heikentymiseen. Asia on syytä huomioida lakiluonnoksessa niin, että asetuksella voidaan säätää maan kasvukuntoa parantavat fosforin käytön enimmäismäärät.

Lisäksi on tarpeen että lannoitelaki mahdollistaa peltojen fosforinluokan määrittävän viljavuusanalyysin tulkinnan joustavan muuttamisen, kun uutta tutkimustietoa saadaan maaperästä, kasvien ravinteiden käytöstä ja viljelyteknologian kehittymisen myötävaikutuksista. Nyt ympäristökorvauksen tulkinta on rajoittanut voimakkaasti multavampien peltojen fosforinkäyttöä, mikä on johtanut fosforiluokkien heikentymiseen.

Lakiluonnoksen perusteluosion väitettä ympäristökorvauksen fosforinsäätelyn toimivuudesta ei yllä olevien seikkojen valossa voi pitää oikeana.

Lopuksi

Tärkeää on, että uusi lannoitelaki ei lisää maatiloilla byrokratiaa, ja hallinnollisten asioiden hoito lannoitteiden osalta ei ole tukiehtojen hallinnollisten asioiden hoitoa monimutkaisempaa. Myös valvonnan on oltava selkeää ja toteutettavissa tehokkaasti viljelijätukien valvonnan yhteydessä.

Laki- ja asetustason rikkeiden seuraamukset on oltava kohtuullisia, etenkin tiedostojen ylläpidon inhimillisten virheiden osalta. Tärkeää on antaa toimijoille joustavat mahdollisuudet ensisijaisesti korjata virheensä ilman seuraamuksia.

On kotimaisen kiertotalouden ja kiertolannoitteiden tulevaisuuden eduksi, ettei lannoitelaki karsi tulevaisuuden lannoiteyrittäjiä ja -ideoita, vaan mahdollistaa kokeet turvallisuuden varmistamiseksi ja pienimuotoisenkin valmistuksen ja myynnin. Esimerkiksi ilmoitusvelvollisuudet ja ennakkoluvat eivät saa nousta esteiksi kehitykselle.

Kokkolassa
21.1.2021

MTK Keski-Pohjanmaan puolesta,

Jan-Ove Nyman
Toiminnanjohtaja

Niko Hyppönen
Kenttäpäällikkö